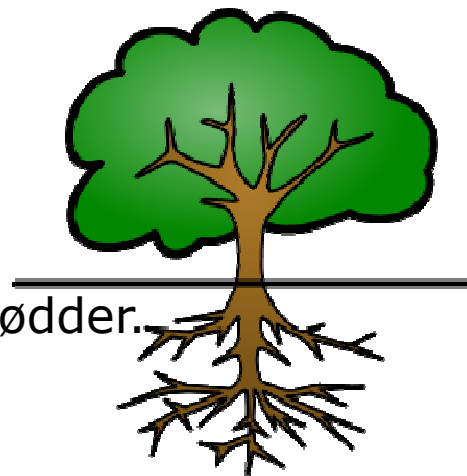

Sundhed i børnehøjde

Kendte ordsprog om vaner

En vane har lange rødder.

"Det man i barndommen nemmer
man ej i alderdommen glemmer"

Ordsprog fra 1300 tallet.

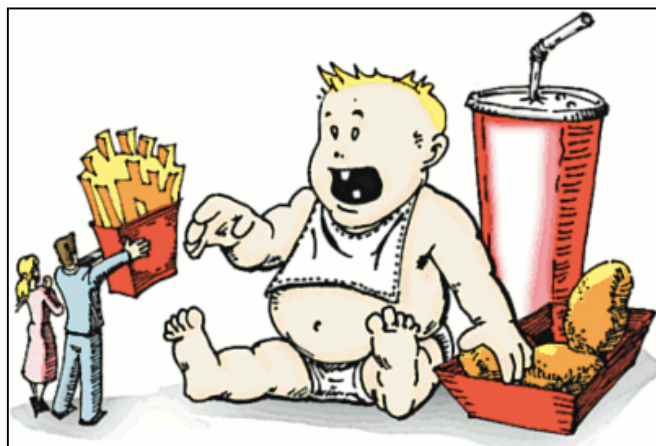
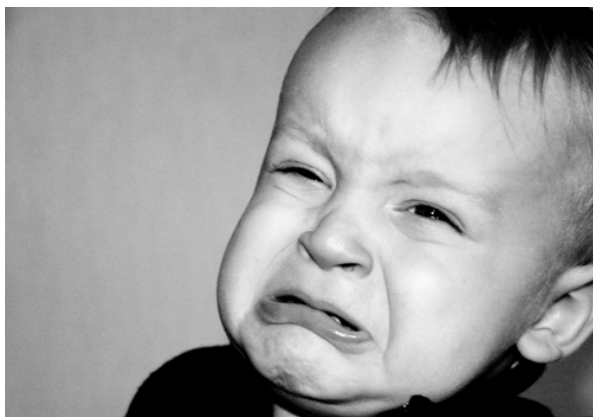

"Vaner begynder som
edderkoppespind og
ender som lænker."

Kinesisk ordsprog

Hvorfor er det vigtigt at spise sundt, ofte og nok?

- *Undgå at de bliver trætte, ukoncentreret, umulige
- *Undgå trang til søde sager

- *Undgå vitamin og mineral mangel
- *Undgå over- og undervægt

De 8 kostråd – til børn

Spis frugt og grønt 3-5 styk om dagen (børn)

Spis fisk og fiskepålæg flere gange om ugen

Spis kartofler, ris eller pasta og fuldkornsbrød hver dag

Spar på sukker især fra sodavand, slik og kager

Spar på fedtet især fra mejeriprodukter og kød

Spis varieret og bevar normalvægten

Sluk tørsten i vand

Vær fysisk aktiv mindst 30 minutter om dagen

SUND MAD?

Intet levnedsmiddel eller måltid kan indeholde alle de vitaminer og mineraler et barn har brug for på en hel dag. Med andre ord, der findes ikke sunde eller usunde madvarer, der findes blot nogle vi med fordel kan spise meget af og andre vi kun skal spise lidt af.

Børn kan spise alt – blot ikke altid og i lige store mængder!!!

Hvor er problemerne?

For meget

Sukker
Fedt

For lidt

Fisk
Fibre
Motion

Betyder det noget? Ja!

- 15-20% børn og unge i DK er overvægtige
- Omkring 4% af børn og unge i DK lider af egentlig fedme
- Det metaboliske syndrom ses hos børn

Hvor tit skal man spise?

2195 kJ = 500 kcal

520 kJ = 125 kcal

2100 kJ = 500 kcal

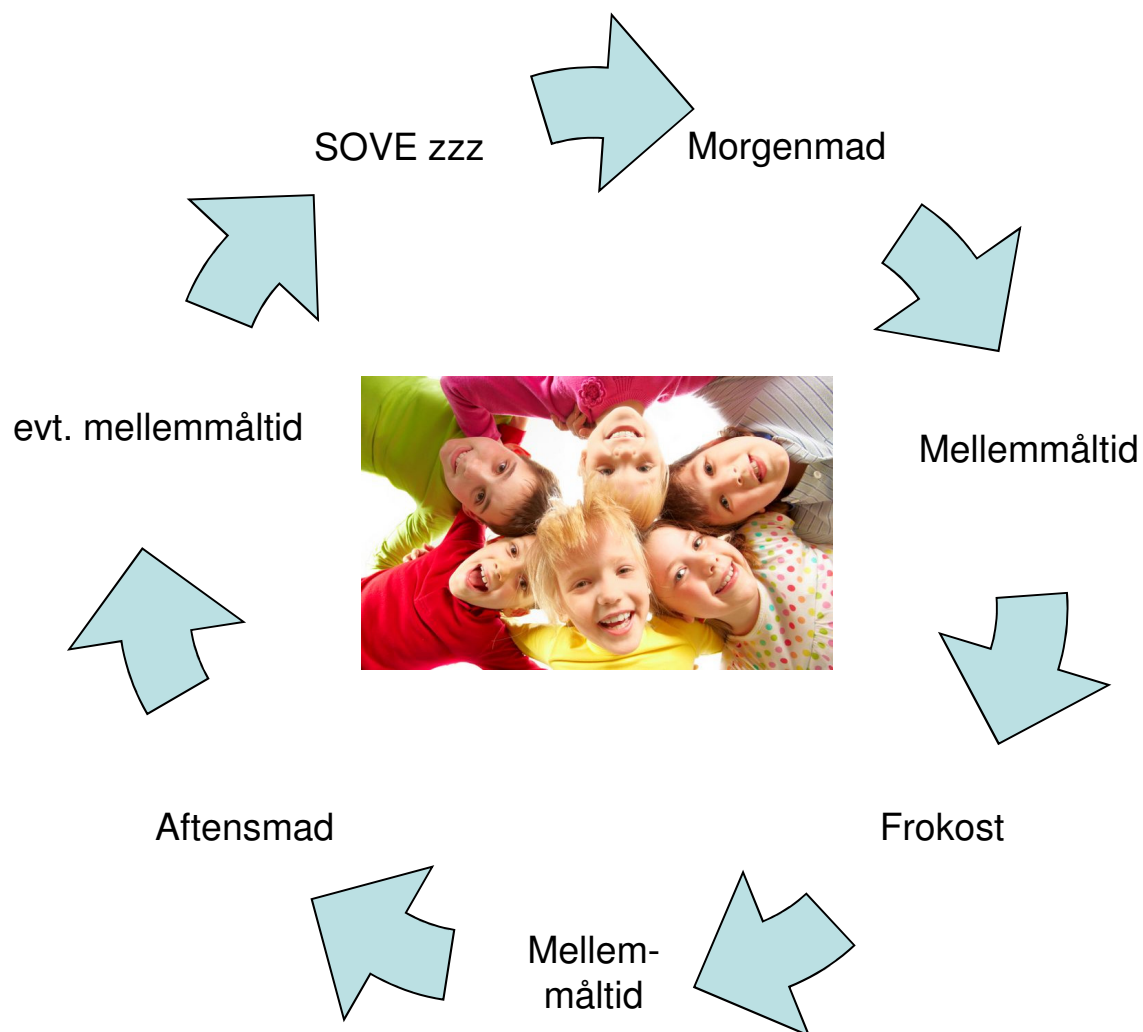
1455 kJ = 350 kcal

2290 kJ = 545 kcal

490 kJ = 115 kcal

Kostfibre – hvorfor...

God mæthedsfølelse

Modvirker forstoppelse

Positiv virkning på blodsukker niveauet

Binder skadelige stoffer

Påvirker tarmflora.

Fibre og morgenmadsprodukter

Sukkerindhold?

1 l indeholder 70 g tilsat sukker = 35 sukkerknalder

dvs.

1 portion på 2 dl = **7 sukkerknalder**

30 g

= 6 sukkerknalder

Smørpakkerne viser fedtindholdet pr. liter

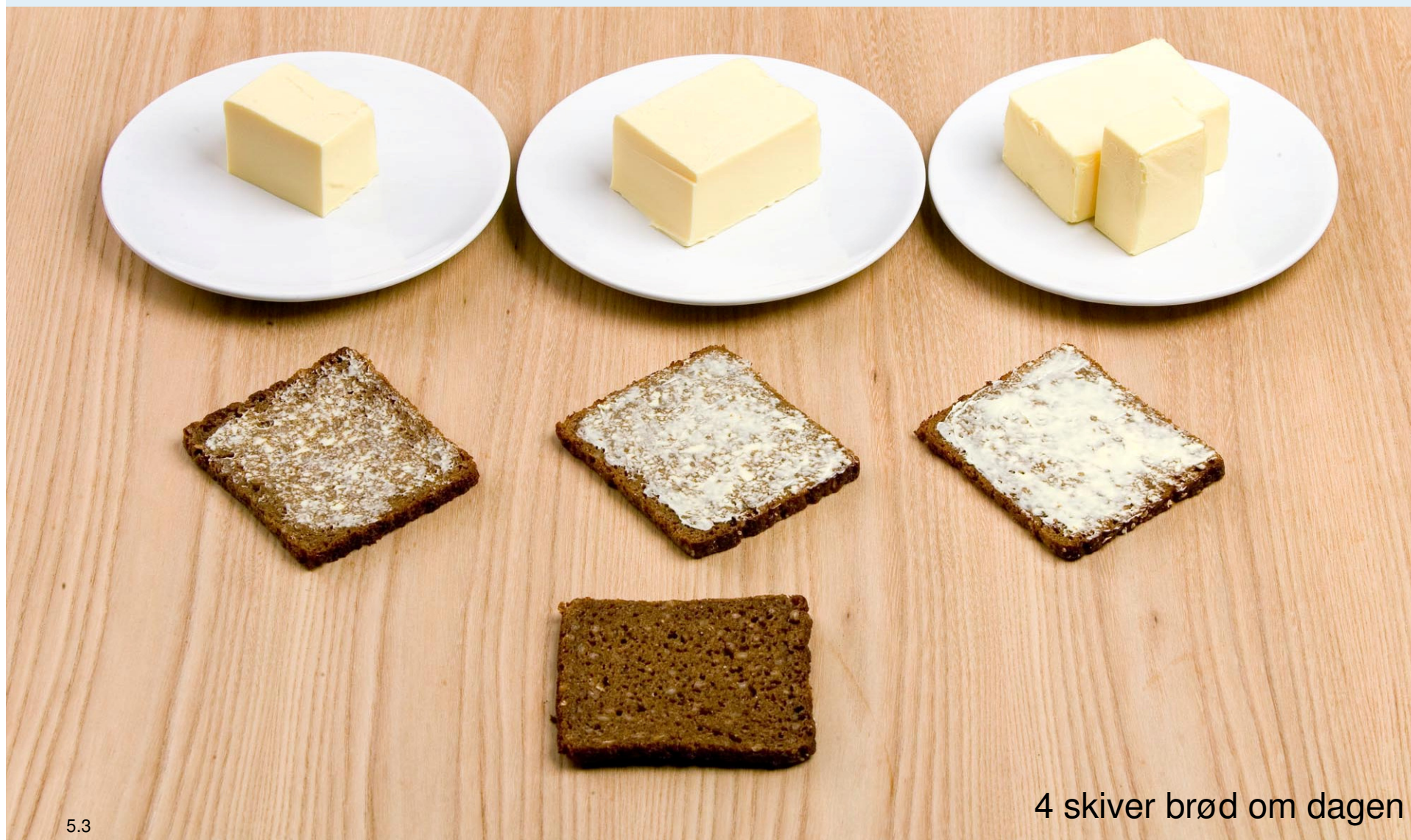
5 g fibre i hver portion

Så meget fedt bliver det til på en uge

5 g kostfibre i hver portion

**Anbefaling:
mindst 15 g kostfibre pr. 100g**

3 eksempler på sund morgenmad

Køb ind efter disse mærker.

Fuldkornslogoet og nøglehullet er en ny måde at gøre det let for forbrugerne at vælge sunde produkter med masser af fibre, begrænset fedt, salt og sukker.

Mælk og mælkeprodukter

< 1 år: sødmælk (3,5 g fedt)

1-3 år: letmælk (1,5 g fedt)

> 3 år: minimælk, skummetmælk, kærnemælk

*Drikkes minimælk i stedet for letmælk indtages **ca. 2 kg** mindre mælkefedt om året.*

Kalciummængden i andet end mælk

Samme mængde kalk/ calcium, som der er i 2½ dl mælk:

=

75 g grønkål
200 g sardiner
200 g broccoli
200 g mandler
600 g blomkål
1500 g spinat

Når børnene så kommer hjem

...får mange meget sukker/fedt i form af kiks, kage, slik, is etc.

Mellemmåltider kun til specielle lejligheder

Server dem sjældent, så det bliver specielt at få!

Tørret frugt - Sundt slik?

Spis ikke mere end **30 gram** om dagen, for de fleste tørrede frugter indeholder lige så mange kalorier som vingummier. De indeholder dog fibre, vitaminer og mineraler!

Bananchips indeholder lige så meget fedt som kartoffelchips.

**Børn under 3 år bør højst
få 50 g rosiner – om ugen**

Rosiner kan indeholde en svampegift
fra skimmelsvamp

Ideer til gamle kendinge

38 g fedt/100 g

16 g fedt/100 g

40 g fedt/100 g

9 g fedt/100 g

Ideer til sunde mellemmåltider

Mellemmåltider kan dog sagtens være sunde og stadig tilfredsstillende den søde tand:

- lidt nødder eller frugt i en lille skål
- lille skål havrefrø
- grønsager i stave på et fad eller i et glas
- en grovbolle/groft knækbrød/rugbrød med pålæg (f.eks. frisk frugt, marmelade, kødpålæg, mager ost, flødeost, smelteost)
- frosne druer, frosne bananer
- yoghurt naturel med frugt stykker, havregryn evt. en spsk. af barnets favorit marmelade for at søde den
- riskiks – med fuldkornslogo på!
- fedtfri popcorn
- hjemmebagt grovbolle/scone med rosiner, tranebær, æblestykker krydret med kanel, vanilje eller kardemomme.

Lækre mellemmåltider –
og lidt til den søde tand

til en sund livsstil...

Sukker

Børnehavebarn
30 - 40 gram

Skolebarn
45 - 55 gram

Ugentligt råderum til tomme kalorier for børn 3-6 år

**10% af energiindtaget må max
komme fra tilsat sukker!**

2-5 år: 30 g

6-9 år: 45 g

10-13 år: 55 g

Light sodavand – ingen sukker
1½ liter sodavand – 150 g sukker

2,5dl

ca. 8-10 sukkerknalder

Happy meal - energibombe

1 happy meal

=

14 rugbrødsmadder

Børns spisevaner

Børns appetit svinger meget.

Børn er gode til at lytte til deres mæthedssignaler!

Børn har en medfødt skepsis over for fødevarer, de ikke kender (neofobi).

Undersøgelser viser, at børn skal prøve at smage nye fødevarer 8-10 gange, før de vendes sig til en ny smag.

Børn ser hvad vi gør!

Det er ikke nok, at man siger barnet skal spise sundt, hvis man selv vælger det usunde!

F.eks. man kan ikke som voksen sige, at mælk er bedst og så aldrig selv drikke den, men måske i stedet selv drikke sodavand!!!

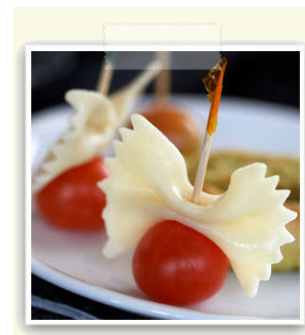
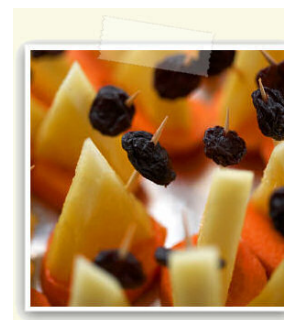
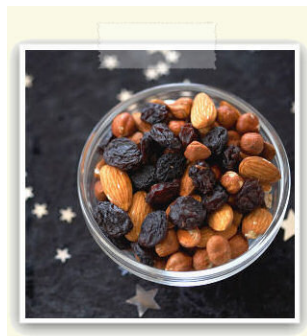
Selv om børn er meget små – iagttager de og lærer – mest af det vi gør, og mindst af det vi siger!

Forældre er rollemodeller!!!

Lav temaer til maden – *når overskuddet er til det*

- Nissevitaminer
- Kyllingefoder
- Kanonkugler
- Elvervinger
- Abehjernesuppe
- Dødningehoved brød
- Sørøverpenge
- Haremælk
- Princessekjoler

Frugt fest .dk

Gode links

www.sst.dk

www.rumlerikkerne.dk

www.madpakkeservice.dk

www.maddag.dk

www.altomkost.dk

www.frugtfest.dk

www.boerneboxen.dk

www.legdigsund.dk

www.mejerigtigklog.dk

www.skolemaelk.com

www.mejeri.dk

www.mejeri.dk/madogsundhed

www.fitforfight.dk

www.skoleidraet.dk

www.madklassen.dk

www.bevaegdignu.dk